

Орто бөлөххө күһүңнү аралдьыйыы сценарийа

«Сэбирдэхтэр үнкүүлэрэ»

Сыала: Күһүңнү аралдьыйыы бырааһынныгыттан оҕо дуоһуйууну ыларын ситиһии.

Соруктар: Күһүн туһунан билиилэрин чингэтии. Билэр ырыаларын, хоһооннорун сыанаба ааба , ыллыы үөрэниилэрэ. Оҕо бөлөххө оонньуурун, сүүрэрин көтөрүн ситиһии.

Күһүңнүлүү киэргэтиллибит саалаба, чэпчэки музыка оонньуур. Музыка добуһуолунан оҕолор саалаба киирэллэр.

Ытытааччы: Үтүө күнүнэн, күндү төрөппүттэр! Кыстык хаарбыт кыыдамнаан, күһүммүт барахсан күрэннэ. Көмүс күһүммүт кэрэ түгэннэрин санаан, биһиги бүгүн оҕолорбутунаан күһүммүтүн атаарыахпыт.

Ытытааччы: Оҕолоор, истин эрэ!

Араҕас сэбирдэхтэр
Күлүмүрдээн көстөллөр,
Хатын чаран ойуура
Сага танас кэппит.
Бу ханнык дьыл кэмэй? (Күһүн.)

Дьэ кырдык даҕаны, от күөбэ сэбирдэхтэр ким эрэ уруһуйдаабытын курдук саһархай өгнөнөн хаалаллар.

Уруһуйдьут киһи киирэр. Хартыыналаах уонна улахан киистэлээх.
- Оҕолоор, дорооболорун. Күһүн кэллэ диигит дуо?. Мин дьыл араас кэмнэрин уруһуйдуурбун сөбүлүүбүн. Уруһуйбун көрүүххүтүн баҕарабыт дуо? Бу ханнык дьыл кэмэй? (Сайын).
Мин күһүнү уруһуйдуохпун баҕарабын. Эһиги күһүн туһунан тугу билэбитий?

Ытытааччы: Биһиги оҕолорбут күһүн туһунан хоһоон да билэллэр, үнкүүнү да сатыыллар. Хоһоон ааҕан иһитиннэриэхтэрэ.

1 оҕо
Көмүһүнэн бүрүллүбүт
Күһүңнү тыам барахсан
Тупсан, симэнэн
Киэркэйэн турабын.

2 оҕо
Хаһын түһэн сарсыарда
Хатын чаран кырыарда
Сэбирдэхтэр тулланнар
Сиргэ дайан түстүлэр.

3 оҕо
Көмүс күһүн, күндү күһүн,
Күлэн-үөрэн көстөн кэллэ.
Отон тэллэй олус дэлэй,
Кэлиий, Эллэй, онно барыах.

Отоннуохпут, тэллэйдихпит,
Дьоммутугар туһалыахпыт.

4 оҕо

Кыһын кэлэн ааһыаба
Кырса түүтүн ыһыаба
Сааспыт тийэн кэлиэбэ
Сибэккибит тыллааба.

5 оҕо

Хатын түһэн хаарыйан
Хаарыан чаран саһарбыт
Сэбирдэхтэр тэлимнээн
Сирбин көбүөр тэлгээбит.

6 оҕо

Көмүс күһүн эргийбит
Күлүмүрдүү оонньообут
Көтөр ыраах аттамыт
Күөлүм ньуура наһыйбыт.

Уруһуйдьут киһи: Наһаа да үчүгэйдик аахтыгыт. Саһархай, кыһыл өгнөрүнэн сэбирдэхтэри уруһуйдаан үгкүүлэтиэхпин баһардым. (үгкүүлээн ыла ыла киистэтинэн далбаатанар,).
Ытааччы: Дьэ уруһуйдьут, бүгүн биһиги оҕолорбут эн баһа санаабын толоруохтара. “Сэбирдэхтэр үгкүүлэрэ.”

Уруһуйдьут : Эчи үчүгэйдэрин, кэрэлэрин. Баһыбаларын оҕолоор! Чэ мин уруһуйдуу бардым. Көрсүөххэ диэри!

Кустар -хаастар, тураахтар саналара иһиллэр.

Ытааччы: Оҕолор, туохтар санаралларыт? Күһүн кустар, тураахтар ханна көтөллөрүт? (Итии дойдуга).

Тураах көтөн киирэр. - Дорооболорун, оҕолоор! Мин итии дойдуга баран иһэн, эһиги детсадкытыгар тохтоон , бу кылабачыгас оонньуурдарга ымсыыран киирдим. Бу туохтарыт? (музыкальнай инструменнар). Оҕолортон ыйыталыыр инструменнар ааттарын.

Ытааччы: Тураахчаан, манна олоро тус. Биһиги оҕолорбут музыкальнай инструменна оонньоон иһитинэриэхтэрэ. (Музыкальнай инструменна оонньоулар).

Тураах: Тоҕо үчүгэйэй, аны мин тыһатыахпын баһардым. Оҕолорбун оонньоутом. “Тураах оҕолоро” диэн оонньоу. Бүбөн тыһаатабына уйабытыттан көтөн таһсабыт, бүбөн тохтоотобуна уйабытыгар киирэ охсобут.

Дьэ маладьыастар. Мин сынһанан олоро түһөм.

Ытааччы: Тураахчаан, сынһана таарыа ырыата иһит. Ырыа “Отоннуу барыахпыт”.

Тураах: Чэ, оҕолорбор маһтанабын! Хата ырыа аргыһаах итии дойдуга айанныыр буюллум. Көрсүөххэ диэри!.

Тэллэй киирэн кэлэр.

Тэллэй: Кустар – хаастар, тураахтар итии дойдуга баран эрэллэр. Оџолор, дорооболорун! Мин тэллэйчээннэрбин көрбүккүт дуо? Оо , бу баар эбиккит дии, үөрдэхпиин.
Тэллэйдэрим туһунан ким тугу кэпсиэбэй?

1 оџо

Сылаас ардах кэнниттэн
Күн тыкта,
чараннарга, тыаларга
Тэллэй бөџө табыста.

2 оџо

Көмүс күһүн
Күндүлээтэ биһигини
Тэллэйинэн, отонунан
Оноойукпутун толордо.

“Тэллэй үнкүүтэ”.

Ылтааччы: Билигин төрөпүттэрбитин кытта оџуруоппутун хомуйуохпут. Куоталаһы “Эриэппэ”.

Икки хамаандаџа эриэппэ остуоруйа геройдарын ахсаанынан арахсаллар .
Хамаандалар иннилэригэр утары эриэппэлэр олороллор. Оџонньоттор суурэллэр эриэппэни эргийэллэр, суурэн тийээн эмээххиннэрин ылаллар. Эмээххин, оџонньор илиилэриттэн тутуһан иккиэн суурэллэр. Салбыы суурэн кэлэн сиэн кыыстарын ылаллар. Уһүө буолан суурэллэр. Салбыы суурэн кэлэн ыттарын ылаллар, салбыы куоскаларын онтон кутуйахтарын ылаллар. Бүтэһигэр эриэппэлэрин туура тардан аџалаллар. Хайа хамаанда түргэн, ол хотор.

Ылтаачы: Дьэ бу курдук буһан – хатан, суурэн – көтөн күһүннү хомуурбутун хомуйдубут.
Оџуруоппут битэмииннээх астарын сиэн, сирбит аһыттан амсайан бары доруобай буолуоџун!
“Көмүс күһүммүт” көрсүөххэ диэри!

Аралдьыйыы тумугэр уопсай хаартыскаџа түһүү.

Иитээччи: Федорова Г.Е.

МБДОУ “ЦРР- д/с №1 “Сардаана” Хангаласский улус. г.Покровск.